

KEBERKESANAN APLIKASI AL-QURAN M-PEMBELAJARAN DALAM MENINGKATKAN PENCAPAIAN HIFZ AL-QURAN DALAM KALANGAN PELAJAR TAHFIZ MODEL ULUL ALBAB (TMUA)

(The Effectiveness of M-Learning Al-Quran Application to Enhance Hifz Al-Quran Achievement among Tahfiz Model Ulul Albab (Tmua) Students)

Siti Mastura Baharudin, Adura Hani Abdul Hani, Nurul Fazzuan Khalid & Muhammad Zuhair Zainal

ABSTRAK

Tranformasi khususnya dalam perkembangan kurikulum tahfiz di Malaysia menjadikan perkembangan tahfiz lebih menyeluruh dan sudah pasti aspek kemenjadian dan pencapaian pelajar menjadi tunjang utama. Kelemahan dalam pencapaian hafazan pelajar juga dikenalpasti berpunca daripada kekurangan dalam pembelajaran tahfiz iaitu, pelajar tidak mempunyai strategi, teknik dan motivasi dalam pembelajaran tahfiz. Antara faktor lain adalah pengajaran guru tahfiz yang masih mengamalkan kaedah konvensional dalam pengajaran walaupun pembelajaran abad ke 21 telah diperkenalkan. Penyelidikan ini dilakukan untuk mengenal pasti keberkesanan aplikasi Al-Quran untuk meningkatkan pencapaian Hifz Al-Quran di kalangan pelajar Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA). Objektif kajian ini adalah untuk mengkaji tahap pencapaian pelajar dalam Hifz Al-Quran dengan menggunakan aplikasi Al-Quran. Manakala, reka bentuk kajian ini adalah kaedah eksperimen kuasi kuantitatif dari dua kumpulan ujian pra dan ujian pos. Responden untuk kajian ini adalah 60 orang pelajar Tingkatan 1 yang dibahagikan kepada dua kumpulan iaitu kumpulan rawatan dan kawalan. Penyelidikan dilakukan di dua sekolah yang melaksanakan Model Tahfiz Kurikulum Bersepadu (KBT) Ulul Albab, Kementerian Pelajaran Malaysia. Instrumen yang digunakan untuk menilai keberkesanan aplikasi al-Quran adalah ujian pra dan ujian pasca. Data dianalisis menggunakan kaedah analisis, uji t dan skor min. Hasil kajian ini menunjukkan nilai min skor pencapaian kumpulan rawatan lebih tinggi daripada kumpulan kawalan. Nilai perbezaan min 12.33 menunjukkan bahawa pelajar kumpulan rawatan lebih mampu memperoleh pencapaian yang lebih tinggi daripada kumpulan kawalan. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa penggunaan aplikasi Al-Quran ini sesuai dijadikan sebagai alat bantu mengajar dan menggalakkan pembelajaran aktif dan dapat digunakan untuk menarik minat pelajar untuk memahami Al-Quran. Oleh itu, dapat disimpulkan bahawa, penggunaan telefon pintar dan peranti mudah alih dalam aktiviti pembelajaran dapat memberikan impak positif kepada kemajuan pelajar dalam subjek hifz Al-Quran.

Kata kunci: TMUA, pencapaian, m-pembelajaran, aplikasi Al-Quran, Hifz Al-Quran

ABSTRACT

The transformation, especially in the development of the tahfiz curriculum in Malaysia, has made the development of tahfiz more comprehensive, and of course, the aspects of student development and achievement are the pillar. Weaknesses in students' memorization achievement were also identified due to shortcomings in tahfiz learning style that is, students, do not have strategies, techniques, and motivation in learning tahfiz. Among other factors is the teaching of tahfiz teachers who still adopt conventional methods in teaching even though 21st century learning has been introduced. This research was conducted to identify the effectiveness of Al-Quran application to improve the achievement of Hifz Al-Quran among Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA) students. The objective of this study was to examine the level of student achievement in Hifz Al-Quran by using Al-Quran application. Whereas, the design of this study is a quasi-quantitative experimental method from two groups of pre-test and post-test. The respondents for this study were 60 Form 1 students who were divided into two groups, namely the treatment and control groups. The research was conducted in two schools that implement the Ulul Albab Integrated Curriculum Tahfiz Model (KBT), Ministry of Education Malaysia. The instruments used to evaluate the effectiveness of the application of the Quran were pre-test and post-test. Data were analyzed using analysis methods, t-test, and mean score. The results of this study showed that the mean value of the achievement score of the treatment group was higher than the control group. The mean difference value of 12.33 indicates that the students of the treatment group were more able to obtain higher achievement than the control group. The findings of this study show that the use of the Al-Quran application is suitable as a teaching aid and promote active learning and can be used to attract students to understand the Al-Quran. Therefore, it can be concluded that the use of smartphones and mobile devices in learning activities can have a positive impact on the progress of students in the subject of hifz Al-Quran.

Keywords: TMUA, achievement, m-learning, Al-Quran application, Hifz Al-Quran

PENGENALAN

Pendidikan merupakan suatu perkara penting yang menjadi asas bagi menentukan jalan menuju kecemerlangan hidup seseorang. Pengalaman pendidikan yang diterima akan membentuk cara berfikir, sikap dan tingkah laku. Kebelakangan ini minat masyarakat terhadap pendidikan agama sangat tinggi. Permintaan ibubapa untuk menghantar anak-anak ke sekolah agama melebihi dari tawaran. Menurut Mohd Fakhruddin et al., (2020) terdapat beberapa fakta mengapa ibubapa memilih anak-anak mereka ke sekolah agama. Antaranya ialah kesedaran pendidikan agama kepada anak-anak mereka, kelebihan menguasai pelajaran umum dan agama secara serentak, peluang untuk memilih bidang adalah lebih luas, sistem pendidikan sekolah agama yang tidak menyekat masa hadapan anak mereka, pengiktirafan kerajaan terhadap lulusan sekolah agama dan sistem pendidikan di sekolah agama adalah lebih bersepadu. Fakta-fakta ini jelas menunjukkan keyakinan masyarakat terutama ibubapa terhadap sistem pendidikan agama di sekolah agama yang mendorong meningkatnya permintaan kemasukkan ke sekolah agama. Perkembangan terkini pula menunjukkan bahawa sekolah aliran menghafal al-Quran atau tahfiz al-Quran mula mendapat

perhatian masyarakat. Pertumbuhan Maahad tahfiz di Malaysia semakin meningkat. Apa yang menarik ialah setiapnya menawarkan pendekatan dan rekabentuk kurikulum yang pelbagai dan tersendiri. Ada juga institusi yang menawarkan program hafazan al-Quran di peringkat Ijazah, Diploma, sekolah menengah, sekolah rendah, peringkat pra sekolah dan pusat jagaan kanak-kanak.

Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA) merupakan salah satu bentuk tranformasi kurikulum pembelajaran tahfiz yang dilaksanakan di sekolah-sekolah dimana ia dilaksanakan bagi mencapai objektif melahirkan modal insan yang antaranya ialah menghafaz 30 juzuk Al-Quran, profesional yang mempunyai asas keagamaan yang mantap berlandaskan Al-Quran dan As-Sunnah, berketerampilan, berwibawa dan berkepemimpinan serta mengoptimumkan keupayaan berfikir aras tinggi, kreatif dan inovatif. Selain itu objektifnyanya juga ialah boleh menjalin hubungan dengan Allah s.w.t, sesama manusia dan melestarikan diri dengan kejadian alam berdasarkan kepada al-Quran dan al-Sunnah (Kementerian Pendidikan Malaysia 2014).

Berdasarkan konsep TMUA sendiri ia merupakan kurikulum yang telah disusun dan sentiasa menekankan aspek keupayaan berfikir aras tinggi secara kreatif dan inovatif. Penggunaan teknologi dalam sistem pendidikan dilihat semakin penting kerana ia mampu mewujudkan sumber pengajaran dan pembelajaran yang interaktif antara guru dan pelajar. Perkembangan pesat teknologi maklumat dan komunikasi memberi kesan kepada hampir semua aspek kehidupan termasuklah pendidikan. Perkembangan dalam bidang teknologi juga telah mengubah cara manusia belajar (Rabiman et al., 2020). Disamping itu teknologi telah dijadikan sebagai jambatan antara pengalaman pelajar dan pengetahuan sedia ada dengan ilmu yang baru diajar dan dipelajari yang juga merupakan intisari dalam teori konstruktivisme (Khoiro et al., 2019)

Justeru perkembangan pesat dan penggunaan teknologi maklumat semakin meluas menjadikan pembelajaran berasaskan mobail sebagai satu medium atau alat bantu mengajar yang mampu memberi impak positif kepada pelajar (Criollo-C et al., 2021). Proses pembelajaran dan pengajaran pada masa kini tidak lagi tertumpu di dalam bilik darjah semata-mata, sebaliknya boleh berlaku di mana-mana dan pada bila-bila masa sahaja. Sejajar dengan perkembangan dunia dalam bidang teknologi maklumat dan komunikasi, Pendidikan tahfiz dilihat antara aspek yang terpengaruh hasil dari gelombang globalisasi ini. Proses pengajaran dan pembelajaran Pendidikan Tahfiz dahulunya merupakan hanya berlaku secara konvensional kini, dapat dipelbagaikan dengan kemudahan internet menerusi laman web, internet, YouTube, laman sosial dan aplikasi mobail dengan hanya beberapa klik atau sentuhan pada paparan skrin telefon bimbit. Hal ini menjadikan proses pembelajaran bukan lagi tertumpu dalam satu platform atau hanya terhad di dalam sesebuah bilik darjah tetapi, m-pembelajaran lebih bercorakkan *just-in-time, just-in-case, on-the-move* dan *on-demand* (Sitar-Taut & Mican, 2021).

Pendekatan konstruktivisme juga diguna pakai dalam kajian ini bagi menentukan keberkesanan penggunaan aplikasi al-Quran dari dalam neningkatkan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi dan pencapaian pelajar. Gabungan penggunaan aplikasi dan persekitaran pembelajaran konstruktivisme menjadikan proses pembelajaran yang menerangkan bagaimana pengetahuan disusun dalam minda murid dikembangkan secara aktif oleh pelajar itu sendiri dan tidak diterima secara pasif dari persekitarannya (Troussas et al., 2014). Hal ini bermakna, pembelajaran merupakan hasil daripada usaha murid itu sendiri dari pengalaman sedia ada mereka dan bukan dipindahkan daripada guru kepada murid. Bagi membantu murid membina konsep atau

pengetahuan baru, guru perlu mengambil kira struktur kognitif yang sedia ada pada mereka. Apabila maklumat baru telah disesuaikan dan diserap untuk dijadikan sebahagian daripada pegangan kuat mereka, barulah bentuk baru tentang sesuatu ilmu pengetahuan dapat dibina.

LATAR BELAKANG KAJIAN

Melihat kepada perkembangan tahfiz, kesedaran dan keghairahan masyarakat untuk kembali kepada pendidikan yang berteraskan hafazan al-Quran semakin tinggi menjadikan institusi tahfiz di Malaysia berada di kelasnya yang tersendiri. Semakin ramai ibu bapa menjadikan pembelajaran tahfiz sebagai pilihan utama dalam usaha untuk membentuk kecemerlangan anak-anak bukan sahaja dalam bidang akademik, namun, seimbang dalam aspek pembentukan sahsiah yang baik dan menjadi bekalan akhirat kelak. Keadaan ini menunjukkan satu perkembangan yang positif ini. Kajian Khairul & Bin Sameri, (2019) yang menyatakan kewujudan institusi tahfiz al-Quran di seluruh negara bukan sahaja berperanan melahirkan golongan penghafaz al-Quran semata-mata, bahkan turut dilihat sebagai pemangkin ke arah melahirkan golongan profesional yang telah ditunjangkan jiwanya dengan al-Quran di samping mewujudkan sistem hafazan dan pengajian al-Quran yang bersistematik dan efisien.

Hasrat bagi melahirkan lebih banyak golongan huffaz yang professional adalah sesuatu perkembangan yang positif dan perlu disambut dengan baik. Dakwah Islam menjadi lebih mudah kerana golongan yang menguasai al-Quran sudah tentu lebih memahami hujah, uslub dan konteks ayat al-Quran dalam kegiatan dakwah mereka sudah pasti memberi manfaat dengan adanya sumber tenaga dakwah pakar yang ramai yang mampu menyampaikan Islam yang sebenar kepada masyarakat. Justeru, kegiatan Islam yang melampau dapat ditangkis hasil dari sistem pendidikan yang betul dan benar serta memahami konteks budaya dan keperluan setempat. Kelebihan ini wujud semestinya bertitik tolak dari kemajuan dan kepesatan pembangunan insan yang berlaku dalam Negara (Rohaizan et. al., 2014).

Namun begitu terdapat beberapa isu dan cabaran yang didepani dalam perkembangan pembelajaran tahfiz di Malaysia dimana tahfiz di kebanyakan negeri- negeri di Malaysia bergerak dengan haluan sendiri berdasarkan kemunculan sekolah tahfiz swasta dan sekolah tahfiz persendirian atau tahfiz rakyat (Murihah et al., 2015). Akibatnya setiap negeri atau pengusaha tahfiz terlalu bebas memakai mana-mana kurikulum atau teknik pengajaran dari mana-mana negara mengikut rasa dan latar belakang pendidikan individu guru berkenaan dan ini sekaligus menjadikan sistem pengajian yang dilaksanakan tidak berpandukan kepada teknik pengajaran yang khusus dan teratur. Proses pengajaran dan pembelajaran tahfiz yang tersusun masih belum dapat dilaksanakan dengan sempurna kerana kemahiran ikhtisas perguruan yang ditawarkan dalam institusi-institusi pendidikan tidak banyak menyumbang dalam kemahiran ikhtisas perguruan tahfiz.

Bertitik tolak daripada itu, Program ulul albab mula diperkenalkan dalam sistem pendidikan tahfiz. Permulaan program ulul albab ini melalui penubuhan Sekolah Menengah Imtiaz Yayasan Terengganu (Norhazriah, 2012; Rohaizan et al., 2014). Pada awalnya matlamat penubuhan Imtiaz ialah menjadikan Terengganu sebagai hab pendidikan Islam utama di Malaysia dengan pemodenan sekolah pondok. TMUA adalah gabungan antara Kurikulum Kebangsaan, Kurikulum Bersepadu Tahfiz (KBT) dan kokurikulum dengan menggunakan 3 Pendekatan. iaitu

Ijtihadik, Ensklopedik dan Quranik Tranformasi khususnya dalam perkembangan kurikulum tahfiz di Malaysia menjadikan perkembangan tahfiz lebih menyeluruh dan sudah pasti aspek kemenjadian dan pencapaian pelajar menjadi tunjang utama bersesuaian dengan matlamat dan objektif penubuhan TMUA sendiri selain menghafaz 30 juzuk, tetapi mampu melahirkan modal insan yang profesional yang mempunyai asas keagamaan yang mantap berlandaskan al- Quran dan As-Sunnah , berketrampilan , berwibawa dan berkepimpinan serta mengoptimumkan keupayaan Berfikir Aras Tinggi , kreatif dan inovatif (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2014).

Sungguhpun begitu, menurut Samsuiman, Benjaman & Arifin (2014), aspek pengajaran dan pembelajaran agama Islam yang menjurus aktiviti pemusatan murid masih perlu dipertingkatkan lagi. Satu kerangka kurikulum bersepadu multidisplin atau interdisiplin perlu diwujudkan dalam memastikan pengajaran dan pembelajaran lebih terbuka. Aspek-aspek ini perlu diambil kira dalam usaha negara memperlengkapkan diri murid dengan cabaran pembelajaran abad ke-21. Ini bersesuaian dengan matlamat melahirkan golongan hufaz yang professional, bukan sahaja boleh menghafaz tetapi juga mampu memahami dan mengimplimentasikan intisari dan kefahaman ayat dalam kehidupan seharian sekaligus menjadi tempat rujukan kepada masyarakat tentang permasalahan agama. Berdasarkan konsep TMUA itu sendiri ia merupakan kurikulum yang sentiasa menekankan aspek keupayaan berfikir aras tinggi.

Dalam usaha untuk memperkasakan kemahiran berfikir dan pencapaian dalam kalangan pelajar tahfiz, pelbagai usaha perlu dilaksanakan bagi mendorong pelajar untuk berfikir secara kritikal dalam memahami segala isi pembelajaran sekaligus dapat membina keyakinan diri serta konsep secara aktif berdsarkan pengetahuan dan pengalaman sedia ada bagi membentuk serta membina pengetahuan baru. Kepelbagai kaedah pengajaran dalam tahfiz perlu dipelbagaikan bersesuaian dengan konsep pengajaran dan pemudahcara. Walau bagaimanapun, Murihah et. al., (2015) menyatakan bahawa di antara faktor yang menjadi punca kelemahan dalam pengajaran tahfiz (Mengahafal) apabila guru masih mengekalkan kaedah tradisional pembelajaran al-Quran.

Kajian oleh Huda (2018) juga berpendapat bahawa sebelum ini, terdapat banyak kajian yang membincangkan tentang al-Quran oleh ulama Islam sepanjang zaman. Terdapat beberapa kajian yang berkaitan dengan bidang pengajian ini. Berdasarkan perbincangan tentang mempelajari al-Quran, terdapat kajian yang memberi tumpuan teknik pembelajaran berasaskan mobil yang dijalankan oleh Afrianto & Herdiansyah (2015). Pandangan mereka adalah penggunaan telefon pintar dalam mengajar ilmu tajwid al-Quran adalah lebih berkesan daripada kaedah tradisional. Selain itu, terdapat juga kajian yang membincangkan tahap kesedaran pelajar mengenai amalan dan kesedaran membaca al- Quran. Kajian ini telah dijalankan oleh Huda (2018) telah mendapati bahawa tahap amalan dalam membaca al-Quran adalah pada tahap yang sederhana.

Kajian oleh Afrianto & Herdiansyah (2015) menyatakan tentang kewujudan pengajaran dan pembelajaran m-pembelajaran dalam bidang agama dan menerima maklum balas positif daripada responden. Tambahan pula, dapatan sebelum kajian juga menunjukkan tentang masalah dalam membaca al-Quran di kalangan pelajar bidang agama masih lemah. Oleh itu, inisiatif perlu diambil untuk mengatasi masalah ini. Oleh itu, kajian semula yang lebih sistematik terutamanya untuk menentukan kesediaan pelajar terutamanya bidang agama dalam menggunakan M-pembelajaran sebagai medium pembelajaran al-Quran dengan berkesan.

Salah satu konsep yang dilihat mampu membantu dalam mempelbagaikan kaedah pengajaran ialah melalui Mobail Pembelajaran atau dikenali sebagai m-pembelajaran. M-pembelajaran merupakan satu kaedah pembelajaran yang menggunakan alat mudah alih dalam pengajaran dan pembelajaran (Liu, Han & Li, 2010). Menurut kajian García-Martínez et al., (2019) istilah ‘pembelajaran’ itu sendiri membawa maksud mudah alih kerana pembelajaran boleh berlaku di mana-mana sahaja dan bila-bila masa. Maka, gabungan perkataan ‘mobile pembelajaran’ menunjukkan proses pembelajaran yang berlaku sepanjang masa dan tidak terhad kepada masa dan sesebuah lokasi sahaja.

M-pembelajaran merupakan satu konsep baru dalam proses pembelajaran dan menekankan kepada keupayaan untuk memudah alih proses pembelajaran tanpa terikat kepada lokasi fizikal proses pembelajaran berlaku (Troussas et al., 2014). Dalam kata mudah, Sejajar dengan perkembangan dunia dalam bidang teknologi maklumat dan komunikasi, pembelajaran tahfiz dilihat antara yang boleh diimplementasikan dalam PdPc.

Aktiviti pembelajaran menggunakan m-pembelajaran amat sinonim dan sesuai diimplimentasikan dengan aktiviti persekitaran pembelajaran konstruktivisme. Persekitaran pembelajaran konstruktivisme memberi lebih penekanan kepada aktiviti pelajar. Fokus utama teori ini adalah kepada aktiviti mental para pelajar, bukan kepada tingkah laku. Pembelajaran dari perspektif konstruktivisme dilihat sebagai satu proses dimana pengalaman yang dilaluinya dan bersangkutan dengan pengetahuan. Semasa pengajaran dan pembelajaran, setiap individu membina pengetahuan mereka secara aktif, dan bukan menerima pengetahuan tersebut secara pasif daripada orang lain (Razali et al., 2020). Secara amnya, pendekatan konstruktivisme telah memberi impak terhadap proses pengajaran dan pembelajaran. Ini kerana dalam mengaplikasikan pendekatan ini, pelajar didedahkan dengan aktiviti kompleks seperti membuat perhubungan, merefleksi, bertanya dan menjawab soalan, menghuraikan isi pelajaran, berbincang, berinkuiri, menyelesaikan masalah mengkonstruksi idea, menganalisis, dan mensintesis idea (Retnawati et al., 2018). Kaedah m-pembelajaran ini lebih bersifat kepada pembelajaran sendiri (*self-learning*) yang menggunakan alat mudah alih seperti telefon bimbit sebagai alat pembelajaran

Justeru dalam kajian ini gabungan persekitaran pembelajaran konstruktivisme dan m_pembelajaran yang menjadikan aplikasi al-quran sebagai medium pembelajaran tahfiz dilihat mampu untuk membantu meningkatkan kemahiran mengingat pelajar. Jika disingkap mengenai penerimaan & kesediaan pelajar terhadap penggunaan telefon bimbit kajian menunjukkan, jumlah pengguna telefon pintar di Malaysia dijangka mencecah 11 juta pada tahun ini dengan kadar pertumbuhan tahunan 10 peratus dari 2013 hingga 2017. Ia didedahkan platform data pintar terkemuka bagi pemasaran dan perniagaan mudah alih, Vserv dalam Laporan Persona Pengguna Telefon Pintar Malaysia 2015.

Ciri mudah alih serta aplikasi yang sangat fleksible menjadikan penggunaan untuk tujuan pembelajaran merupakan salah satu potensi telefon pintar meskipun telefon pintar mempunyai banyak potensi untuk digunakan secara optimum untuk pembelajaran. Oleh itu kajian ini dilaksanakan bertujuan untuk melihat kepada keberkesanan penggunaan aplikasi al- quran ini sendiri dimana ia dilihat sebagai satu medium yang dapat digunakan pakai oleh pelajar tahfiz secara langsung dan boleh dijadikan penambahbaikan dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Oleh itu, objektif kajian ini adalah untuk mengkaji tahap pencapaian pelajar dalam Hifz Al-Quran dengan menggunakan aplikasi Al-Quran.

METODOLOGI

Jenis reka bentuk eksperimen kuasi yang dipilih dalam kajian ini ialah reka bentuk ujian pra-ujian pasca kumpulan kawalan dan kumpulan rawatan. Maciejewski, (2020) menyatakan reka bentuk kuasi- eksperimen (*quasi-experimental*) biasanya digunakan untuk menilai keberkesanan sesuatu program apabila responden kajian tidak dapat diagihkan secara rawak. Dalam kajian ini, kaedah dijalankan untuk satu kumpulan pelajar bagi mata pelajaran Hifz Al- Quran Tingkatan 1. Soalan telah dibangunkan untuk diterapkan dalam pengajaran dan pembelajaran di dalam kelas. Menurut Cash et al., (2016), beberapa faktor kawalan perlu diberi perhatian dalam menjalankan kajian berbentuk kuasi-eksperimen iaitu guru, mata pelajaran, topik, jangka masa kajian, dan input luaran mestilah sama bagi kedua-dua kumpulan rawatan dan kawalan. Bagi reka bentuk kuasi eksperimen, terdapat beberapa ancaman terhadap kesahan eksperimen. Menurut Maciejewski (2020), terdapat beberapa kesan ke atas pembolehubah bersandar yang perlu dikurangkan. Kesan-kesan tersebut ialah sejarah, kematangan, instrumen kajian, pengujian, statistik regresi, pilihan dan kehilangan peserta. Bagi mendapatkan keputusan eksperimen yang baik, kesemua kesan tersebut perlu dikawal dan dikurangkan pada tahap minimum.

Soalan ujian pra & pos ini adalah untuk menguji persoalan kajian iaitu mengkaji persekitaran pembelajaran konstruktivisme dalam aplikasi al-Quran memberi kesan terhadap pencapaian pelajar bagi mata pelajaran Hifz Al-Quran. Kaedah kuasi- eksperimen selama lapan minggu ini melibatkan pengajaran menggunakan Al-Quran Digital untuk kumpulan kawalan dan kaedah Aplikasi *Al-Quran Bahasa Melayu* untuk kumpulan rawatan. Pelajar seramai 30 orang dari dua kumpulan telah menjalani kajian ini di bawah tajuk dan tema dalam matapelajaran hifz al-Quran tingkatan 1 bahagian Fiq Al-Ayat sahaja dimana aktiviti melibatkan murid untuk mengetahui intisari kefahaman ayat ayat hafazan yang telah dihafaz. Sebanyak 6 surah intisari bermula surah An- Naba, An- Naziat, Abasa At-Takwir, Al –Infitar dan Al- Mutaffifin. Guru merekodkan pencapaian pelajar bagi membandingkan pencapaian pra ujian dan pasca ujian. Pelajar–pelajar ini akan dibahagi dalam bentuk kumpulan. Aktiviti-aktiviti pengajaran selama 8 minggu dilaksanakan menggunakan medium aplikasi Al-Quran Bahasa Melayu dan sekali lagi pelajar-pelajar menduduki pasca ujian. Guru merekodkan pencapaian dan membandingkan ujian pra dan ujian pasca. Bagi memudahkan data dianalisis menggunakan SPSS maka skor bagi setiap pelajar bagi instrument pencapaian adalah dalam bentuk peratusan. Tahap pencapaian ditentukan berdasarkan markah peratusan yang digunakan dalam dalam peperiksaan

Populasi dan Sampel Kajian

Populasi kajian ialah pelajar-pelajar tingkatan 1 dari dua buah sekolah Menengah Kebangsaan Agama di daerah Seberang Perai Selatan dan Daerah Kota Setar Kedah yang mana kedua-dua sekolah berada di utara semenanjung. Sekolah-sekolah ini mempunyai ciri-ciri persamaan iaitu melaksanakan kurikulum menawarkan pembelajaran tahfiz al-Quran pelajar-pelajar tingkatan 1 hingga tingkatan 5. Kedua-dua sekolah ini menggunakan kurikulum yang sama iaitu Kurikulum Bersepadu Tahfiz (KBT) yang telah disediakan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia. TMUA merupakan gabungan Kurikulum Kebangsaan, Kurikulum Bersepadu Tahfiz dan Kokurikulum dengan menggunakan tiga teras pendekatan iaitu Quranik, Ensiklopedik dan Ijtihadik. Quranik ke arah melahirkan Hafiz 30 juzuk al-Quran serta memahami tuntutan Al-Quran berdasarkan konsep Baca,

Ingat, Faham, Fikir, Amal, Sebar (BIFFAS). Dalam kajian ini, pencapaian UPSR bagi sampel kajian juga diambil kira. Pihak pentadbir telah memaklumkan kepada pengkaji bahawa pencapaian akademik pelajar bagi kumpulan eksperimen dan kumpulan kawalan adalah hampir sama dan setara. Ini kerana kemasukan pelajar-pelajar ini ke SMKA adalah berdasarkan keputusan Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR) dan ujian khas kemasukan ke SMKA TMUA. Hanya pelajar yang berkelayakan dan lulus Ujian Saringa Hafazan (USH) dengan mengambil kira kebolehan membaca al-Quran secara bertajwid dan lancar serta berupaya menghafaz sejumlah ayat dalam tempoh masa yang ditetapkan sahaja dipilih untuk kemasukan ke tingkatan satu di SMKA Tahfiz Ulul Albab. Persampelan bertujuan adalah pemilihan responden dengan tujuan untuk mendapatkan data dan maklumat yang dikehendaki dalam menjawab persoalan kajian. Bagi menjalankan kajian ini yang berbentuk eksperimen, dua buah kelas yang setara dipilih. Satu kelas yang terdiri daripada 30 orang pelajar diajar dengan menggunakan medium Al-Quran Digital dan satu kelas lagi yang terdiri daripada 30 orang pelajar diajar dengan menggunakan kaedah Aplikasi Al-Quran.

Instrumen Kajian

Dalam kajian ini, pengkaji memilih untuk mengumpul data melalui ujian iaitu ujian pos dan ujian pra. Kaedah pengumpulan data yang dipilih akan memberi jawapan kepada persoalan kajian yang telah ditetapkan iaitu untuk mengkaji keberkesanan aplikasi Al-Quran terhadap pencapaian hifz al-quran di kalangan pelajar tahfiz ulul-albab (TMUA). Pelajar seramai 30 orang dari dua kumpulan telah menjalani kajian ini di bawah tajuk dan tema dalam matapelajaran hifz al-Quran tingkatan 1 bahagian Fiq Al-Ayat sahaja dimana aktiviti melibatkan murid untuk mengetahui intisari kefahaman ayat ayat hafazan yang telah dihafaz. Sebanyak 6 surah intisari bermula surah An-Naba, An- Naziat, Abasa At-Takwir, Al –Infitar dan Al-Mutaffifin. Guru merekodkan pencapaian pelajar bagi membandingkan pencapaian pra ujian dan pasca ujian. Seterusnya para pelajar melalui PdPc bebantuan aplikasi Al-Quran dengan aktiviti pembelajaran menggunakan aplikasi Al-Quran. Pelajar –pelajar ini akan dibahagi dalam bentuk kumpulan. Aktiviti-aktiviti pengajaran selama 6 minggu dilaksanakan menggunakan medium aplikasi Al-Quran Bahasa Melayu dan sekali lagi pelajar-pelajar menduduki pasca ujian. Guru merekodkan pencapaian dan membandingkan ujian pra dan ujian pasca.

DAPATAN KAJIAN

Bahagian ini menghuraikan penilaian terhadap pencapaian murid sebelum dan selepas penggunaan aplikasi al-Quran sebagai medium pengajaran & pembelajaran Hifz al-Quran. Berdasarkan bilangan responden yang dipilih dalam kajian ini, seramai 30 orang pelajar tingkatan 1 dari 2 buah sekolah terlibat dengan pembelajaran berbantuan aplikasi al- Quran di sekolah menengah agama yang menggunakan kurikulum Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA).

Jadual 1: *Skor Min bagi Ujian Pra dan Ujian Pos*

Min	Sisihan Piawai				Std error of mean		
Kumpulan	Pra	Pos	Perbezaan	Pra	Pos	Pra	Pos

Rawatan (n=30)	55.10	69.20	+14.10	12.08	11.23	2.20	2.05
Kawalan (n=30)	51.00	56.86	+4.86	10.42	11.44	1.90	2.09

Jadual 1 di atas menunjukkan nilai min bagi pelajar daripada kumpulan rawatan (penggunaan aplikasi dalam PDPC) memperlihatkan min skor pencapaian yang lebih baik ($M=55.33$, $SD=22.15$) jika dibandingkan dengan murid kumpulan kawalan (penggunaan al-Quran digital) ($M=56.86$, $SD=11.4$). Peningkatan skor min bagi kumpulan rawatan adalah lebih tinggi iaitu sebanyak 14.10 manakala bagi kumpulan kawalan adalah lebih rendah iaitu 4.86. Ini menunjukkan terdapat peningkatan min skor pencapaian murid yang menggunakan aplikasi al-Quran.

Jadual 2: Nilai *p* pencapaian ujian pos pelajar berdasarkan kumpulan.

Kumpulan	N	Min	Sisihan Piawai	Sig. (2 Tailed)	t	df	Perbezaan Min
Ujian Pra Kumpulan Rawatan	30	69.20	11.23	.000	4.212	58	12.33
Ujian Pos Kumpulan Kawalan	30	56.86	11.44				

Berdasarkan Jadual 2, hasil ujian yang diperolehi keputusan kajian adalah signifikan ($t= 4.212$, df 58, $p < .05$). Terdapat perbezaan antara kedua-dua kumpulan pelajar rawatan dan kawalan dari segi pencapaian ujian pos. Bagi sample ($n=30$) kumpulan pelajar kawalan ($M= 69.20$, $SD = 11.23$, $n =30$) secara signifikan memperoleh skor inferensi yang lebih tinggi daripada kumpulan kawalan ($M= 56.87$, $SD = 11.44$, $n =30$) Nilai perbezaan min 12.33 menunjukkan bahawa pelajar kumpulan rawatan lebih berupaya mendapat pencapaian yang lebih tinggi berbanding dengan kumpulan kawalan. Kesimpulannya terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian selepas menggunakan aplikasi al-Quran hipotesis nol ditolak.

PERBINCANGAN

Berdasarkan dapatan ujian pra dan ujian pos menunjukkan bahawa berlaku perubahan markah yang ketara antara kumpulan rawatan dan kumpulan kawalan. Nilai min bagi pencapaian pelajar daripada kumpulan rawatan memperlihatkan min skor pencapaian yang lebih baik jika dibandingkan dengan murid pencapaian kumpulan kawalan (Khairul & Bin Sameri, 2019). Peningkatan skor min bagi kumpulan rawatan adalah lebih tinggi. Ini menunjukkan terdapat peningkatan min skor pencapaian murid yang menggunakan aplikasi al-Quran. Hasil ujian yang diperolehi juga menunjukkan keputusan kajian adalah signifikan. Terdapat perbezaan antara

kedua-dua kumpulan pelajar rawatan dan kawalan dari segi pencapaian ujian pos. Kumpulan rawatan pelajar secara signifikan memperoleh skor yang lebih tinggi daripada kumpulan kawalan. Nilai perbezaan juga menunjukkan bahawa pelajar kumpulan rawatan lebih berupaya mendapat pencapaian yang lebih tinggi berbanding dengan kumpulan kawalan. Kesimpulannya terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian selepas menggunakan aplikasi al-Quran

Selain itu, Kajian ini diperkukuhkan lagi dengan dapatan kajian yang dibuat oleh El-Sofany & El-Haggar, (2020) telah melihat penerimaan dan penggunaan m-pembelajaran ke atas 200 pelajar dari dua universiti di Arab Saudi. Hasil kajian ini menyokong perkembangan m-pembelajaran di universiti dan membantu mengubah kaedah pembelajaran tradisional dengan menggabungkan metodologi m-pembelajaran sebagai sistem pengurusan pembelajaran yang menyediakan perkhidmatan pembelajaran mudah alih kepada pelajar dan guru pada bila-bila masa dan dari mana-mana lokasi. Kajian penyelidikan telah menunjukkan beberapa hasil penting ke arah integrasi teknologi mudah alih ke dalam pengajaran merangkumi: persepsi positif pelajar, memudahkan penumpuan pelajar, akses fleksibiliti ke m-perkhidmatan untuk belajar bahan, dan meningkatkan kemahiran pelajar dalam menggunakan teknologi mudah alih untuk pembelajaran atas talian.

Dapatan kajian tersebut mengukuhkan lagi dapatan kajian ini dimana tahap pencapaian pelajar lebih tinggi selepas menggunakan aplikasi al-Quran. Kepelbagaian bahan bantu mengajar akan dapat menarik minat pelajar kepada pelajar, memberi fokus, memberi gambaran jelas sesuatu teori dan konsep, menimbulkan keseronokan dan menghilangkan bosan kerana sesuatu yang baru didedahkan kepada pelajar setiap kali penyampaian PdPc sekaligus meningkatkan pencapaian pelajar.

KESIMPULAN

Kesimpulannya, m-pembelajaran mampu untuk membantu peningkatan pencapaian pelajar Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA) semasa mempejari Hifz Al-Quran. Dengan kelebihan m-pembelajaran yang lebih fleksibel dan memudahkan pelajar mencapai akses kepada aplikasi Al-Quran. Malah, ciri-ciri aplikasi yang digunakan seperti penanda, bacaan ayat Al-Quran sedia ada, terjemahan dan antara muka yang menarik dan mudah digunakan adalah faktor penyumbang kepada keberkesannya kepada pelajar.

Oleh itu pentingnya keterbukaan pihak kpm dan sekolah untuk memberi kelonggaran kepada pelajar di sekolah-sekolah terpilih khususnya pelajar asrama untuk menggunakan telefon pintar dalam PdPc. Sebagai contoh sekolah berasrama penuh di taiping, MRSM Taiping yang telah mendapat pengiktirafan sebagai *Apple Distinguished School (ADS)*, pihak maktab mewajibkan penggunaan iPad dalam Pengajaran dan Pembelajaran (PdPc). Ia memberi impak yang baik sekaligus mempelbagaikan kaedah pengajaran guru itu sendiri. Strategi pembelajaran secara konstruktivisme telah memberi impak yang besar kepada tahap penguasaan dalam kemahiran berfikir aras tinggi dan dapat menyelesaikan masalah prestasi pelajar, motivasi dan minat pelajar-pelajar medalami al-Quran.

Hasil analisis kajian memberi gambaran kepada Kementerian Pendidikan Malaysia tentang bagaimana untuk memanfaatkan sebaik mungkin mobile learning di sekolah sebagai satu medium pembelajaran yang berkesan. Seperti yang diketahuai Telefon bimbit memainkan peranan yang

penting dalam kehidupan pelajar sebagai alat untuk berkomunikasi dan telah berjaya menarik minat golongan muda (Hamdan, Din & Abdul Manaf, 2012).

RUJUKAN

- Afrianto, I., & Herdiansyah, Y. (2015). Pembangunan Aplikasi Bantu Dalam Menghafal Al-Qur'an Berbasis Mobile. *Komputa: Jurnal Ilmiah Komputer Dan Informatika*, 2(2). <https://doi.org/10.34010/komputa.v2i2.84>
- Cash, P., Stanković, T., & Štorga, M. (2016). Experimental design research: Approaches, perspectives, applications. *Experimental Design Research: Approaches, Perspectives, Applications*, June, 1–270. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-33781-4>
- Criollo-C, S., Guerrero-Arias, A., Jaramillo-Alcázar, Á., & Luján-Mora, S. (2021). Mobile learning technologies for education: Benefits and pending issues. *Applied Sciences (Switzerland)*, 11(9). <https://doi.org/10.3390/app11094111>
- El-Sofany, H. F., & El-Haggar, N. (2020). The effectiveness of using mobile learning techniques to improve learning outcomes in higher education. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, 14(8), 4–18. <https://doi.org/10.3991/IJIM.V14I08.13125>
- Fathiyah Mohd Fakhruddin, Sharini Che Ishak, Asmawati Suhid, Ahmad Fauzi Mohd Ayub, Norlizah Che Hassan, Lukman Abd Mutalib, & Wan Marzuki Wan Jaafar. (2020). Proses Dan Kaedah Pembelajaran Tahfiz Dalam Kalangan Murid Di Sekolah Menengah Agama Kerajaan Di Malaysia (Process And Method Of Tahfiz Learning Among Students In Malaysian Government Religious Secondary Schools). *Malaysian Journal of Learning and Instruction*, 17(2), 311–340. <http://e-journal.uum.edu.my/index.php/mjli/article/view/mjli2020.17.2.11>
- García-Martínez, I., Fernández-Batanero, J. M., Sanchiz, D. C., & de la Rosa, A. L. (2019). Using mobile devices for improving learning outcomes and teachers' professionalization. *Sustainability (Switzerland)*, 11(24), 1–12. <https://doi.org/10.3390/su11246917>
- Huda, M. N. (2018). Budaya Menghafal Al-Quran: Motivasi dan Pengaruhnya Terhadap Religiusitas. *Sukma: Jurnal Pendidikan*, 2(2), 247–260. <https://doi.org/10.32533/02205.2018>
- Khairul, M., & Bin Sameri, N. (2019). *Amalan Pembelajaran Tahfiz al-Quran di Sekolah-Sekolah Menengah Agama Negeri Perak (SMAN) Learning Practices among Perak State Islamic Secondary Religious Schools in Learning Tahfiz al-Quran*. 7, 235–243.
- Khoiro, N. L., Subroto, W. T., & Jacky, M. (2019). Improving Skills of Critical Thinking of Students Through Edmodo-Helped Problem Based Learning Model for Fifth Grade Students of Elementary School. *International Journal of Scientific and Research Publications (IJSRP)*, 9(7), p91129. <https://doi.org/10.29322/ijsrp.9.07.2019.p91129>
- Liu, Y., Han, S. and Li, H. (2010), "Understanding the factors driving m-learning adoption: a literature review", *Campus-Wide Information Systems*, Vol. 27 No. 4, pp. 210-226. <https://doi.org/10.1108/10650741011073761>
- Maciejewski, M. L. (2020). Quasi-experimental design. *Biostatistics and Epidemiology*, 4(1), 38–47. <https://doi.org/10.1080/24709360.2018.1477468>

- Murihah, A., Abdul Hafiz, A., Arieff Salleh, R., & Mohd Faez, I. (2015). Pendidikan Tahfiz di Malaysia: Satu Sorotan Sejarah. *International Conference On Islamic Education And Social Entrepreneurship 2015 (ICIESE2015), October*, 1153–1157.
- Norhazriah Mohamed@Ismail. (2012, April). Program Ulul Albab Sebagai Suatu Proses Transformasi Pendidikan Malaysia. Kajian Kes: Sek. Men. Imtiaz, Terengganu. Paper Pembentangan dalam Bengkel Antarabangsa Pembangunan Berteraskan Islam V(WAPI-5), Medan.
- Rabiman, R., Nurtanto, M., & Kholifah, N. (2020). Design and development E-learning system by learning management system (Lms) in vocational education. *International Journal of Scientific and Technology Research*, 9(1), 1059–1063.
- Razali, S. N., Ahmad, M. H., & Noor, H. A. M. (2020). Implications of Learning Interaction in Online Project Based Collaborative Learning. *Journal of Computational and Theoretical Nanoscience*, 17(2), 681–688. <https://doi.org/10.1166/jctn.2020.8831>
- Rohaizan Baru, Zulkifli A. Manaf, Abdul Hakim Abdullah, & Syed Mohamad Azmi Syed Ab. Rahman. (2014). Showcasing Educational System Using The Philosophy Of Ulul Albab. *Swiss Journal Of Research in Business and Sosial Science*, 1(1), 1-10.
- Samsuiman, M. A., Benjaman, M. A. & Arifin, A. (2014). Hubungan Antara Kecenderungan Minat Pelajar Dalam Bahasa Arab Dengan Kualiti Diri Guru Bahasa Arab Mersm Ulul Albab, Kota Putra. *Prosiding Seminar Pengajaran & Pembelajaran Bahasa Arab 2014*, 1–8.
- Sitar-Taut, D.-A., & Mican, D. (2021). Mobile learning acceptance and use in higher education during social distancing circumstances: an expansion and customization of UTAUT2. *Online Information Review, ahead-of-print*(ahead-of-print). <https://doi.org/10.1108/OIR-01-2021-0017>
- Sulaiman, S. S. , & Kassim, A. Y. (2018). Pelaksanaan Hafazan Dalam Program Ulul Albab Berdasarkan Jantina Dan Kumpulan. *Indonesian Journal of Learning Education and Counseling*, 1(1), 1–10. <https://doi.org/10.31960/ijolec.v1i1.22>
- Troussas, C., Virvou, M., & Alepis, E. (2014). Collaborative learning: Group interaction in an intelligent mobile-assisted multiple language learning system. *Informatics in Education*, 13(2), 279–292. <https://doi.org/10.15388/infedu.2014.08>

MAKLUMAT PENULIS

SITI MASTURA BAHARUDIN

Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan, Universiti Sains Malaysia
sitimastura@usm.my

ADURA HANI ABDUL GHANI

Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan, Universiti Sains Malaysia
adurahani84@gmail.com

NURUL FAZZUAN KHALID

Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan, Universiti Sains Malaysia

fazzuan@usm.my

MUHAMMAD ZUHAIR ZAINAL

Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan, Universiti Sains Malaysia

zuhair@usm.my